

Høring

Forslag til forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing

1 Innledning

I forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttseddel (landingsforskriften) § 12 står det at Fiskeridirektoratet kan fastsette krav til utstyr og bruken av dette for fastsettelse av fangstsammensetningen i industrilandinger.

Landingsforskriften § 12 gir med dette Fiskeridirektoratet myndighet til å kunne fastsette krav til næringen om hvilket utstyr som skal benyttes, og til selve bruken av utstyret for prøvetaking av industrifangster ved landing. Målet er å sikre korrekt registrering av ressursuttaket.

Formålet med prøvetakingen skal være å fastsette fangstsammensetningen ved landing av industrifangster til mottaksanlegg som tar imot fisk for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster.

Hovedregelen ved mottak av fisk er at fangsten skal sorteres og deretter veies art for art. Denne regelen passer ikke for industrifangster. Det vil være vanskelig å kartlegge fangsten fortløpende ved landing som følge av hvordan fangsten lagres om bord, fangstens omfang og fordeling av ulike arter.

Prøvetaking anses som det mest praktiske alternativet for å gi et tilnærmet korrekt bilde på fangstens arts- og størrelses-sammensetning som grunnlag for føring av landings- eller sluttseddel. Ved prøvetaking skal det tas ut et representativt utvalg fisk fra fangsten som landes for å få et objektivt bilde av fangstens sammensetning. Dette forutsetter at utstyret og bruken av utstyret er egnet og fungerer tilfredsstillende i forhold til formålet.

Kunnskap om uttaket av de villevende marine ressursene ved landing er helt grunnleggende for å kunne oppnå en bærekraftig forvaltning av ressursene. Med begrepet bærekraftig menes at uttaket av de marine ressursene, skjer på en slik måte at det ikke reduserer fremtidige generasjoners valgmulighet for å dekke sine behov.

Uriktige opplysninger på landings-/sluttsedlene medfører at vi ikke får korrekt registrering, og dermed heller ikke korrekt kunnskap om ressursuttaket. Landings- og sluttsedlene er kjernedokumentene i vår forvaltning av marin fisk og legger blant annet grunnlaget for kvoteavregning, ressursregnskapet, forskning, reguleringer, statistikk og reaksjoner. Vi har ikke kontroll på totaluttaket av de villevende marine ressursene uten at vi kjenner uttaket til det enkelte fartøy i form av korrekt informasjon om fangsten som landes på landingstidspunktet.

I Norge er det i dag fem mottakere som kjøper råstoff i første hånd til produksjon av fiskemel og fiskeolje. Nyetablering av sildoljefabrikker på Karmøy og i Egersund er under oppføring. Disse fem mottakene kjøpte i henhold til vårt sluttседdelregister totalt 340 000 tonn fisk i første hånd i 2016 (anvendelse mel og olje). Det landes omtrent 2 000 000 tonn fisk i Norge hvert år, det betyr at de fem mottakerne sto for omtrent 15 % av det totale landede kvantumet i 2016.

Ved alle de fem mottaksanleggene benyttes det i dag samme type prøvetrekker. Mottakerne har imidlertid ulike prøvetrekkersystem. Det benyttes blant annet ulike pumpeteknikker for å få fisken på land og inn i produksjonsanlegget, og ulike avsilingsmetoder der vann fra pumpeprosessen blir skilt ut. Dette er med på å påvirke prøvene som blir tatt. Med prøvetrekkersystem menes fremgangsmåten og det samlede utstyret som benyttes etter avsiling og frem til lagring av prøvene. Det er nødvendig å beskrive prøvetrekkersystemet med tilhørende dataløsninger for at kravet om korrekte opplysninger på sedlene skal kunne ivaretas. En mer detaljert beskrivelse av begrepet prøvetrekkersystem blir gitt i det følgende.

Det er nødvendig å presisere at en kvalitativ prøvetaking vil være et viktig bidrag for å sikre et godt omdømme for denne delen av næringen i årene som kommer. Det forventes at det stilles økte krav til dokumentasjon på bærekraft og lovligheten av ressursuttaket. Dette vil også gjelde for produkter som kommer fra industrifangstene.

Det mottas også industrifangster i våre naboland for mel- og oljeproduksjon. Med bakgrunn i dette forskriftsforslag vil det arbeides for å harmonisere nasjonale og internasjonale krav der det er naturlig, men det anses uansett helt nødvendig å innføre klare krav til egen næring allerede på nåværende tidspunkt på grunn av den store usikkerheten dagens situasjon innebærer for ressursuttaket.

I prosessen frem mot høringen har det vært gjennomført møter med næringen.

2 Bakgrunnen for forslaget til ny forskrift

Bakgrunnen for forslaget til ny forskrift er dagens mangelfulle prøvetaking av industrifangster ved landing. Når kontrollmyndighetene ikke er tilstede blir det ikke tatt prøver med tanke på å fastsette fangstsammensetningen. I stedet benyttes skippers estimat av fangstsammensetningen som grunnlag for føring av hovedfangst og bifangst på seddel.

Over tid er det også blitt klart at prøvetrekkersystemet som benyttes i dag ikke er utformet på en måte som sikrer at det gis korrekte opplysninger om landingens fangstsammensetning. En funksjonsbeskrevet teknisk forskrift med klare krav til utstyr og standardiserte måter å utføre prøvetakingen på vil bidra til at mottakerne gjennomfører dette mer likt, og at vi får mer representativ informasjon om hva som

er landet fra det enkelte fartøy med hensyn til art, størrelse og kvantumet for føring på landings-/sluttseddelen.

Det står i landingsforskriften at all fisk skal sorteres og fortløpende veies ved landing. Det er også krav om fangsten skal spesifiseres på art og størrelse. Opplysningene om fangsten skal føres på en landings-/sluttseddel som undertegnes av mottaker/kjøper og den som har landet. Dette innebærer at prøvetakingen av industrifangster må gjenspeile hva som faktisk tas i land i hver enkelt landing.

Når det gjelder kravet i landingsforskriften om å oppgi fangstens størrelsessammensetning på seddel, er Fiskeridirektoratet kjent med at dette i dag ikke oppgis ved industrilandinger. Dette vil også være et krav i forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing. Vi vurderer imidlertid en trinnvis innføring av dette punktet i forskriften, slik at dette kravet ikke håndheves fra forskriftens iverksettelsesdato.

Det er også blitt stilt spørsmål ved hvor godt dagens prøvetrekkersystem kan gjenspeile fangstens arts- og størrelsessammensetning. Dagens system er basert på næringens tidligere standardiseringsutvalg og utvalgets krav til prøvetakingssystem. Utvalgets fokus var fortrinnsvis rettet mot kvaliteten på fangsten, ikke prøvetaking for å finne et korrekt grunnlag for å beregne fangstsammensetningen. Dagens utstyr er i hovedsak utviklet for å kunne ta prøver for å fastsette fettinnholdet i råvaren og pris.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i 2012 som fikk i mandat å komme med forslag til bedre løsninger for prøvetaking av industrifangster ved landing, slik at det blir gitt objektive korrekte data på landings- og sluttsedlene. Arbeidsgruppen besto av 14 personer fra næringen og Fiskeridirektoratet. Arbeidsgruppens arbeid ble fremlagt i «*Rapport om prøvetaking av industriråstoff og seddelskriving ved landing – Forslag til forbedringer*», utgitt 6. november 2013.

Det bemerkes at denne rapporten har blitt fulgt opp gjennom dialog med næringen. Fiskeridirektoratet ønsket klare innspill fra næringen om hvordan prøvetrekkeren og prøvetakingen kunne standardiseres. Næringen har ikke gitt slike innspill og Fiskeridirektoratet foreslår derfor med dette en forskrift basert på anbefalingene gitt i rapporten fra arbeidsgruppen.

Fiskeridirektoratet har også lempet på en del av de opprinnelige forslagene i nevnte rapport, særlig med tanke på antall prøver og krav til prøver fra hver tank.

3 Meningen med prøvetrekkeren

Artene som blir levert til anvendelse for industriformål er hovedsakelig kolmule, øyepål, tobis, sild, lodde og havbrisling. I tillegg til dette kommer arter som er bifangst i de forskjellige fiskeriene. Felles for alle artene som blir anvendt til

industriråstoff er at fisken blir lagret i tanker om bord i fiskefartøyet, og deretter ført til land. Antall tanker om bord på fartøyene hvor denne fangsten blir fordelt varierer.

Fangsten kan være oppløst eller delvis oppløst når den kommer i land som følge av den fysiske nedbrytingen. Dette avhenger av tid og hvordan fisken oppbevares om bord.

Meningen med prøvetrekkeren er at den skal ta ut et tilfeldig og representativt kvantum fra landingen som skal representere fangstsammensetningen.

Prøven skal brukes til å fastsette arts- og størrelsessammensetningen av fangsten som landes. I tillegg kan prøvetrekkeren brukes til prøvetaking for kvantifisering av fettfritt tørrstoff, fett og salt i landingen.

4 Merknader til den enkelte paragraf i forslaget til forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing

Til hjemmel og tittel

Forslaget til ny forskrift er hjemlet i Nærings- og fiskeridepartementets forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttseddel (landingsforskriften) § 12.

Det foreslås at tittelen på forskriften blir: "*Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing*".

Til § 1. Formål

Formålet med landingsforskriften er å bidra til å sikre en bærekraftig forvaltning av de villlevende marine ressursene. Dette er avhengig av at det registreres korrekte opplysninger om fisken som landes slik at det gir myndighetene kunnskap om ressursuttaket. Dette gjelder all fisk som landes, også den fisken som skal anvendes til industriformål.

Ettersom det er vanskelig å kartlegge industrifangstene ved landing, er det nødvendig med krav til egnet utstyr og til bruken av utstyret for å fremskaffe prøver av fangsten som representerer det landede kvantumet med hensyn til arts- og størrelsessammensetning.

Den nye forskriften skal ved å standardisere prøvetrekkersystemet legge til rette for nettopp dette. Forskriften skal også legge til rette for en effektiv og god kontroll med ressursuttaket, samt gi et godt grunnlag for statistikk og forskning.

Til § 2. Virkeområde

Forskriftens virkeområde følger landingsforskriftens virkeområde med enkelte unntak. Forskriften omfatter mottakssiden.

Forskriften gjelder ved landing av industrifangster, og gjelder for mottaksanlegg i Norge som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje, og andre produkter fremstilt av industrifangster.

Til § 3. Definisjoner

Det sentrale begrepet *landing* følger definisjonen i landingsforskriften.

Vi har også sett at det er nødvendig å definere andre sentrale begreper i forskriften knyttet til prøvetakingen for å unngå uklarheter.

Til § 4. Prøvetakingsplikt og ansvar

Mottaker/kjøper er ansvarlig for prøvetakingen, og står ansvarlig for å gjennomføre prøvetaking av alle industrifangster som landes ved mottaksanlegget.

Det er ikke myndighetens ansvar å gjennomføre slik prøvetaking. Dagens situasjon hvor det kun gjennomføres prøvetaking når kontrollmyndighetene er tilstede er i strid med landingsforskriftens krav og forventninger til mottaker. Det er heller ikke godt nok at fangstsammensetningen baseres på estimatene til den som lander.

Kontrollmyndighetens oppgave er å føre tilsyn med at det gjennomføres en tilstrekkelig prøvetaking.

Den som lander og mottaker/kjøper er i henhold til landingsforskriften § 18 begge ansvarlige for at seddelen er korrekt utfyllt med riktige opplysninger. Den som lander skal derfor gis adgang til prøvetakingsprosessen, samt gis mulighet til å delta i mottakers bearbeiding av prøvene.

§ 5. Utsortering av stor fisk

Mottaker må ha et system for utsortering av fisk større enn 45 cm før prøvetrekkersystemet. Årsaken til dette er at prøvetrekkeren kun tar representative prøver av fisk mindre eller lik 45 cm. Den store fisken skal identifiseres til art og veies separat, det vil si at den ikke skal blandes med det kvantumet som tas ut med prøvetrekker.

Den utsorterte fisken inngår som en del av prøvematerialet. En slik tilrettelegging vil medføre at det blir benyttet to forskjellige metoder som i sum gir arts- og størrelsessammensetningen ved landinger av fisk til industriformål.

Dette vil være mest aktuelt i fisket av industrifisk med småmasket trål uten rist i Norges økonomiske sone (NØS), og i fisket av lodde med snurpenot og trål med innslag av torsk.

Til § 6. Krav til prøvetrekkerens utforming, plassering og funksjon

Utforming og plassering av prøvetrekkeren er viktig for å kunne få representative prøver av alle arter og størrelsesgrupper innen en art i industrifangstene.

For å sikre like konkurransevilkår i næringen og et likt grunnlag for rapportering til myndighetene er det viktig å beskrive prøvetrekkersystemet og de ulike elementene, slik at systemene fremstår som standardisert. I rapporten fra 2013 er det en omforent forståelse av hvordan en sikrer disse elementene. Det settes derfor krav til de ulike delene av prøvetrekkersystemet som utforming, funksjon og plassering.

Når det gjelder utforming så er en beskrivelse av minimumskrav til selve prøvetrekkeren og hvordan den er utformet, viktig for muligheten til å kunne følge opp nettopp dette med like konkurranseforhold og et likt grunnlag for rapportering til myndighetene. Forskriften vil få et vedlegg som i detalj beskriver prøvetrekkeren.

Kravene til funksjon gjelder forhold til hvordan prøvetrekkeren mekanisk styres ved hjelp av hydraulikk eller tilsvarende systemer. Videre er det slik at det stilles krav til perioden prøvetrekkeren skal stå inne i fallstrømmen. Utgangspunktet er at av statistiske hensyn bør ikke prøvetrekkeren fylles 100% når prøve tas. Det er noen mekaniske/slitasjemessige hensyn som må tas med i vurderingen. Videre må det stilles krav til lagring av data om når prøver blir tatt, for å sikre informasjon om tidspunktene for den enkelte prøve.

Selve plasseringen av prøvetrekkeren i forhold til fiskestrømmen i mottakslinjen er viktig. Dette for å sikre at den enkelte prøve blir representativ for hva som passerer over silebåndet når prøve blir tatt.

Industrien hadde over mange år et eget standardiseringsutvalg for å sikre likest mulig konkurransevilkår for kjøp/salg av råstoff i første hånd, herunder blant annet en beskrivelse av prøvetrekkersystemet som for industrien hovedsakelig er nyttet til prøvetaking for fastsettelse av kvaliteten på råstoffet. Forslagene som fremkommer i rapporten må ansees som justeringer av eksisterende systemer, nødvendig for å sikre en best mulig registrering av fangsten som landes. Et annet viktig element er blant annet rettsikkerheten til aktørene i næringen.

Til § 7. Krav til prøvetrekkersystemet

I forskriftsteksten der det er angitt minimum og maksimumsverdier i cm, er dette basert på målinger gjort ved synfaring av eksisterende mottaksanlegg.

Til § 8. Prøvens størrelse, antall prøver og prøvetakingsfrekvens

Prøveuttak:

I rapporten fra 2013 ble det foreslått et minste prøveuttak lik kvadratroten av landet fangstkvantum. Et slikt prøveuttak gir teoretisk sett en svært høy forventet nøyaktighet dvs. rundt 95% og høyere. Generelt tilsier erfaring at en nøyaktighet på basis fiskeriestimater i størrelsesorden 90-95% er tilstrekkelig (Stamatopoulos, 2002).

Det foreslås derfor å redusere kvantumet på prøveuttaket noe sammenlignet med anbefalingene i rapporten fra 2013.

Gitt verdien (x):

$$(1) \quad x = \log n / \log N = 0,4$$

der (n) er prøveuttaket og (N) er landet fangst i kg, gir dette en forventet nøyaktighet mellom 90% og 95% for fangster mellom 10 og 2 000 tonn, gitt at minste prøveuttak blir satt til 100 kg for fangster mindre enn 100 tonn.

Beregningen av nøyaktighet er basert på betraktninger om universelle minste grenseverdier, uavhengig av fordelingstype, gitt i Stamatopoulos (2004). Det forutsettes representativ prøvetaking.

Det skal benyttes en standard automatisk prøvetrekker til prøvetaking av landet fangst. For å ta høyde for at en og annen prøve kan være tom, fordi at det ikke er fisk på båndet i det prøven blir tatt, settes fyllingsgraden til 90%. Reelt prøveuttak utgjør da 90% av anbefalt prøveuttak.

Anbefalt og reelt (minste) prøveuttak kan da kalkuleres som:

$$(2) \quad \text{Anbefalt prøveuttak (kg)} = (\text{Landet kvantum (kg)})^{0,4/0,9}$$

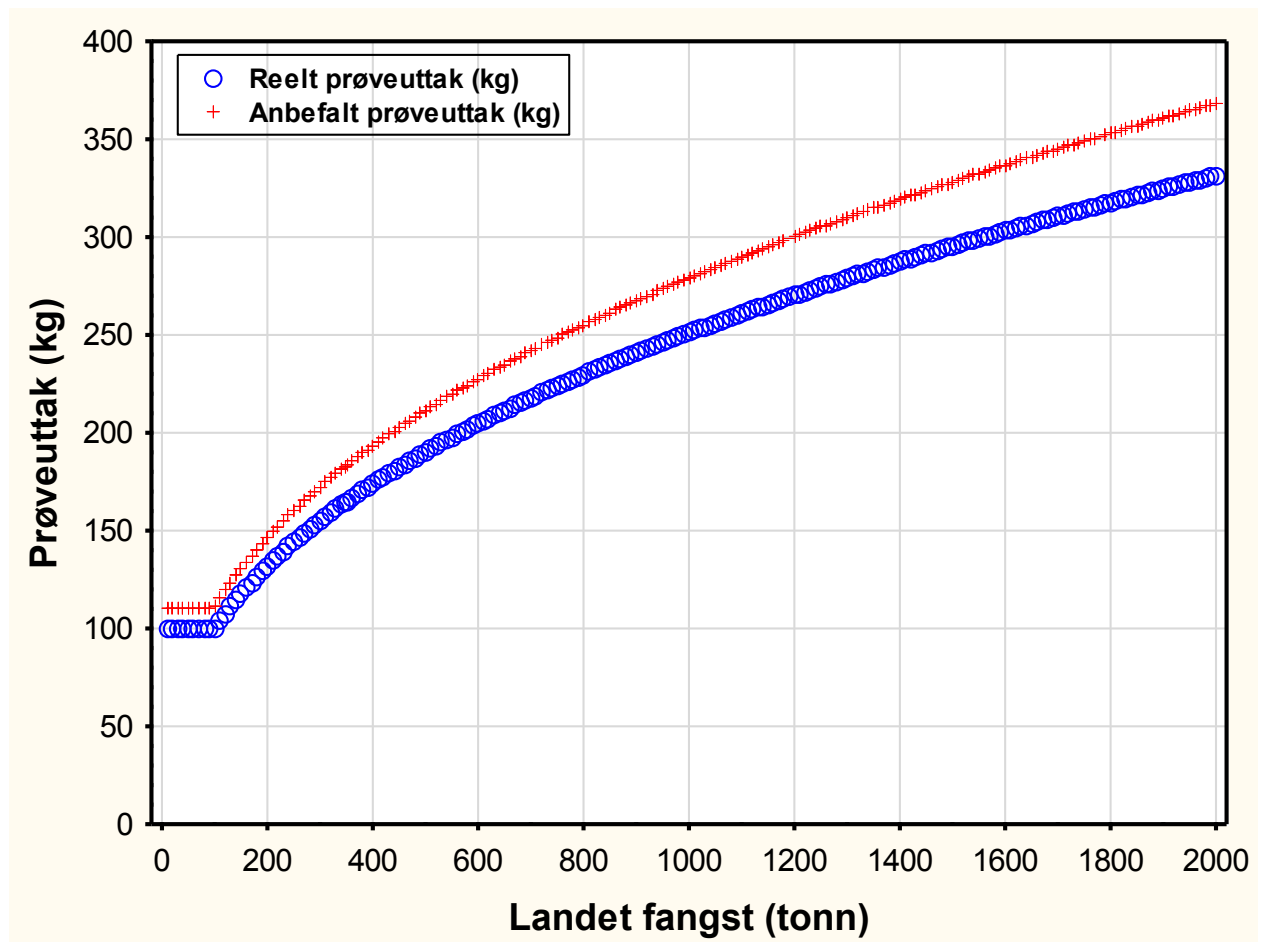
$$(3) \quad \text{Reelt (minste) prøveuttak (kg)} = (\text{Landet kvantum (kg)})^{0,4}$$

Prøveuttaket i forhold til landet kvantum ved bruk av likning 2 og 3 er gitt i Figur 1.

Under er det oversiktlig satt opp:

- For fangster mellom 10 og 100 tonn anbefales det et minste prøveuttak på 100 kg
- For en fangst på 1 000 tonn er minste prøveuttak på 251 kg som tilsvarer en andel av fangst på 0,025%
- For en fangst på 2 000 tonn er minste prøveuttak på 331 kg som tilsvarer en andel av fangst på 0,017%

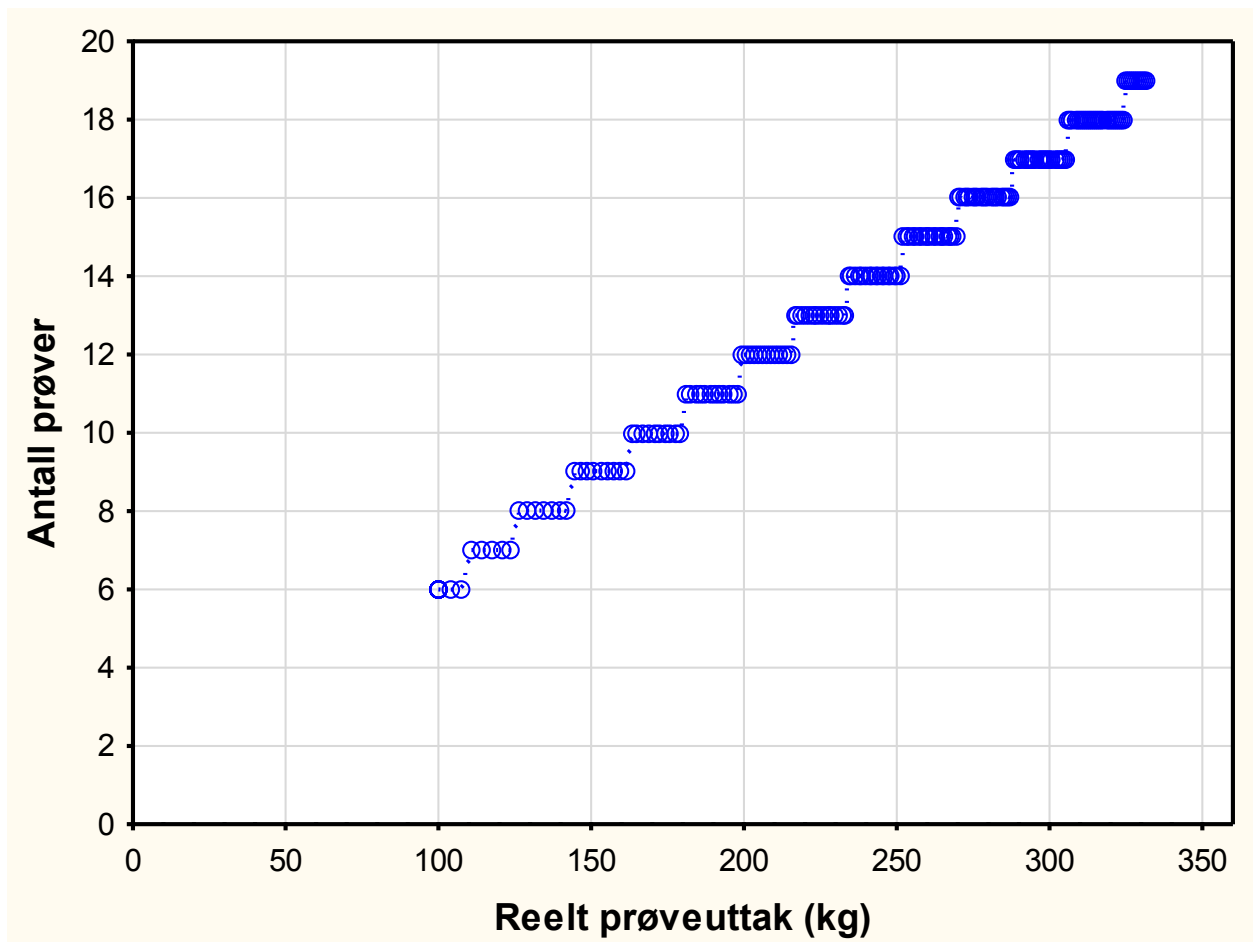

Figur 1. Anbefalt og reelt prøveuttak (kg) for å måle artssammensetning i forhold til landet kvantum (10 – 2 000 tonn) av industrifisk. Anbefalt og reelt prøveuttak er beregnet ut i fra formlene gitt i likning 2 og 3, og er basert på betraktningene om prøvetakingsmetodikk gitt i Stamatopoulos (2004). For fangster mellom 10 og 100 tonn forslås det et reelt (minste) prøveuttak på 100 kg.

Prøvetakingskvantum pr. prøve og antall prøver:

Prøvetrekkeren som blir brukt i dag rommer opptil 20 kg fisk.

Gitt et samlet prøveuttak mellom 100 og 331 kg for fangster mellom 10 og 2 000 tonn, et prøvetakingskvantum på 20 kg pr. prøve med 90% fyllingsgrad, vil det resultere i mellom 6 og 19 prøver totalt (Figur 2).

Figur 2. Antall prøver antatt et prøvetakingskvantum på 20 kg pr. prøve og en fyllingsgrad på 90% pr. prøve som funksjon av reelle prøveuttak mellom 100 og 331 kg for fangster mellom 10 og 2 000 tonn.

Dette er en teoretisk betraktning om hvor mange prøver som må tas, der forutsetningen er at prøvene er representative for landet fangst.

Industrifisk lagres normalt på 3, 6, 9 eller 12 tanker om bord på et fartøy der det kan være forskjeller i artssammensetningen mellom tanker. For at prøvetakingen skal være representativ, bør det da ideelt sett tas en prøve fra topp, midt og bunn av hver tank. Men Fiskeridirektoratet er kjent med at det i senere tid har blitt benyttet pumpeystem på industrifiskefartøy for å pumpe fangst fra egne tanker til en egen reservoar-tank på land for videre transport inn i produksjonsanlegget. Fangsten fra flere tanker blir da mikset i reservoar-tanken, og dette medfører at det blir færre hensyn å ta for at prøvetakingen skal være representativ.

Det foreslås derfor at videre prøvetaking av industrifangster tar utgangspunkt i at fisken blir pumpet opp i en reservoar-tank på land for videre tilførsel på transportbånd inn i produksjonsanlegget.

Prøvetaking:

I dag blir det benyttet faste tidsintervall mellom hver prøve, og dess større fangsten er dess lenger er tidsintervallene mellom hver prøve. Intervallet stilles inn på forhånd ut i fra antatt kvantum på fangsten som skal landes. Det er dermed mulig å forutsi når én prøve og neste prøve blir tatt.

Det foreslås derfor at prøvetakingen skal være basert på tilfeldige prøver. Tilfeldige prøver er en forutsetning for representativ prøvetaking, noe som vil sikre at det ikke er mulig å forutsi når én prøve og neste prøve blir tatt. Man vil dermed få et ulikt antall prøver pr. tidsintervall. Det må derfor legges inn i programmet som styrer prøvetrekkeren at prøvene skal tas tilfeldig.

Ut i fra kvantum fangst oppgitt i ERS kan man beregne prøveuttaket ut fra likning 2 og 3, og videre hvor mange tilfeldige prøver som skal tas.

Til § 9. Bearbeiding av prøver for arts- og størrelsessammensetning

Det blir her pekt på elementer som er viktig for å tilrettelegge for en best mulig rasjonell og kvalitativ god sortering av prøvematerialet. En reduksjon av kvaliteten på arbeidsforholdene ved bearbeiding av prøvene vil kunne medføre merarbeid og økt tidsbruk for de som gjennomfører prøvetakingen. I den grad myndighetene skal føre tilsyn med prøvetakingen eller selv gjennomfører prøvetakingen for å verifisere, er denne tilretteleggingen viktig.

Det er også viktig at prøvene som tas bringes til arbeidsrommet på en slik måte at ingen deler av prøvene går tapt underveis. Det er klart formålstjenlig at dette gjøres automatisk.

Selve bearbeidingen av prøvene består i å sortere artene i prøven, deretter veie de forskjellige artene. Artsidentifisering kan være utfordrende i de tilfellene der deler av fangsten er oppløst.

Prøvene kan også benyttes til å fastslå fangstens størrelsessammensetning fordelt på den enkelte art. Fangstens størrelsessammensetning fastslås ved lengdemåling.

Til § 10. Oppbevaringsplikt av prøvekvantumet

I rapporten fra 2013 ble det foreslått å holde prøvene adskilt og å oppbevare prøvene hver for seg, dette for å kunne estimere usikkerheten i vektandel per art. Etter nærmere vurdering er kravene til prøvetakingsregimet nedjustert, og det kreves ikke adskillelse av prøvene, eller opparbeiding av enkeltprøver. Målet er å få et estimat for vektandelen av hver art i det samlede prøveuttaket. Fisk i hver prøve sorteres etter art og kvantum til nærmeste 0,01 kg. Det forutsettes da at all fisk i prøvene kan

identifiseres til art. Prøvene opparbeides fortløpende for å sikre at sorteringen til enkeltarter blir lettest mulig. For mye håndtering av prøvematerialet før opparbeiding kan vanskeliggjøre sorteringsarbeidet. Veiing av sortert materiale bør gjøres fortløpende og føres på egnet skjema, men ikke nødvendigvis etter hver prøve.

Det er viktig at prøvekvantumet oppbevares og er tilgjengelig for kontrollmyndighetene helt frem til landings-/sluttseddelen er fylt ut og undertegnet. Dette gir mulighet for å kontrollere opplysningene gitt på seddelen.

Til § 11. Opplysninger om landingen

Opplysningene om den landede fangstens arts- og størrelsessammensetningen basert på prøvetakingen, fylles ut på landings-/sluttseddelen i henhold til bestemmelsene i landingsforskriften.

12. Innsending av prøvetakingsresultatet

Prøvetakingsresultatet må sendes inn elektronisk til salgslaget sammen med landings-/sluttseddelen. Bakgrunnen for dette er at beregningsgrunnlaget for seddelen skal kunne dokumenteres overfor kontrollmyndighetene.

Til § 13. Omkostninger

Omkostninger i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr dekkes av mottaker.

Til § 14. Dispensasjonsadgang

Fiskeridirektoratets fem regioner kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjonen.

Det er en fordel at beslutninger blir fattet av det organ som er nærmest i tid og sted. Dersom det eksempelvis oppstår en teknisk feil ved prøvetrekkeren ved landing og prøvetaking, vil det ofte være behov for hurtige vedtak i form av pålegg eller forbud mot bruk av prøvetrekkeren.

Fiskeridirektoratet sentralt er klageorgan.

Til § 15. Straff, inndragning, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av forskriften kan straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressursar (havressurslova) § 62 og § 64. Inndraging kan skje i henhold til havressurslova § 65.

Vi mener at overtredelse av bestemmelser i den foreslåtte forskriften vil være egnet for ileggelse av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, og foreslår at dette kan ilegges av Fiskeridirektoratet og Fiskeridirektoratets regioner i henhold til havressurslova §§ 58 og 59.

Dette krever imidlertid at det også gjøres endringer i forskrift 20. desember 2011 nr. 1473 om bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på havressurslova § 4, slik at Fiskeridirektoratets regionkontor med hjemmel i forskriften kan ilegge overtredelsesgebyr til foretak og den som med forsett eller uaktsomhet bryter bestemmelsene i den nye forskriften.

Til § 16. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. xx 2018.

5 Straff, inndragning og overtredelsesgebyr

Det foreslås at det skal kunne benyttes strafferettslige sanksjoner ved overtredelse av forskriftens bestemmelser.

Det står i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressursar § 62 at den som med vilje eller uaktsomt bryter bestemmelsene som er fastsatt i eller i medhold av havressurslova §§ 34 og 36-42, straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år dersom forholdet ikke kommer inn under strengere straffebestemmelser.

Havressurslova § 39 som landingsforskriften er hjemlet i, fastsetter krav om at eieren eller brukeren av et høstings- eller transportfartøy og den som tar imot/kjøper fangst, skal skrive ut en landings-/sluttseddel med opplysninger om fangsten. Dette gjelder uavhengig av om fangsten blir overført til mottaksanlegg på land, annet fartøy eller til oppbevaring i sjø.

Det står videre i havressurslova § 65 at ved brudd på bestemmelser som er nevnt i §§ 60 til 63, kan fangst inndras. Det samme gjelder regnskap, gjenstander, eiendommer, anlegg eller fartøy som er brukte ved lovbruddet. Dette gjelder uten hensyn til hvem som er eier. I stedet for tingen kan verdien helt eller delvis inndras hos den skyldige eller den det er handlet på vegne av, eller hos eieren. Når lovlig og ulovlig fangst er blandet sammen, kan hele fangsten inndras.

På bakgrunn av disse hjemlene foreslår vi at forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften kan straffes i henhold til havressurslova § 62, og at inndragning kan skje i henhold til havressurslova § 65.

Havressurslova innfører i §§ 58 og 59 tvangsmulkt og overtredelsesgebyr som administrativ sanksjon. Det antas at overtredelser av bestemmelser i den foreslåtte forskriften vil være egnet for slike reaksjoner. Vi foreslår derfor at hjemmel for dette tas inn i forskriften, samt at forskrift 20. desember 2011 nr. 1473 om bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på havressurslova, hjemlet i havressurslova §§ 58 og 59, endres og åpner for at Fiskeridirektoratets regioner kan ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på bestemmelsene i den nye forskriften.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil medføre en mer korrekt registrering av ressursuttaket, og dermed også en bedre forvaltning av de viltlevende marine ressursene.

Klare krav til utstyr og bruken av utstyret for fastsettelse av fangstsammensetningen i alle industrilandinger bidrar til likebehandling og like konkurranseforhold, samt enklere, mer effektive og tidsbesparende ressurskontroller.. Forvaltningen vil med forskriften kunne støtte seg på bedre prøveresultater, og dermed også mer korrekte opplysninger på landings- og sluttsedlene.

På den annen side vil kontrollinnsatsen måtte økes noe når det gjelder tilsynet med at de nye bestemmelsene overholdes. Forslaget vil også i en overgangsfase medføre behov for økt innsats i Fiskeridirektoratet med tanke på å utarbeide og distribuere veiledninger til næringen og Fiskeridirektoratets regioner, samt instruksjer til regionene med hensyn til behandlingen av forskriften. Den økte ressursbruken både i oppstartsfasen og ellers anses likevel som nøktern i forhold til den positive effekten som vil oppnås i arbeidet med å sikre etterlevelse av regelverket.

For næringsaktørene vil forslaget få praktiske og økonomiske konsekvenser i ulik grad. Nye krav vil innebære nødvendige ombygginger på mottaksanleggene. Mottakerne må videre anskaffe nytt utstyr, og det må legges om til nye rutiner.

Omkostninger i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr dekkes av mottaker. Nødvendige anskaffelser og omstillinger til nye krav kan ta tid. Næringen vil bli gitt tilstrekkelig tid til å innrette seg etter den nye forskriften.

De økonomiske og administrative konsekvensene vil altså slik vi ser det ikke være større enn at det står i et rimelig forhold til den økte effektiviseringen av ressurskontrollen, og tilsvarende til den økte kvaliteten på seddelopplysningene som oppnås i form av en mer korrekt registrering av fangst som landes. Dette har igjen betydning for både forskning, fiskeriressursene, statistikk og ikke minst for næringens omdømme. Forskriften tar hensyn til både bærekraft og brukerrettet forvaltning, og like konkurransevilkår i næringen står sentralt.

7 Referanser

Fiskeridirektoratet, 2013. Rapport fra Fiskeridirektoratet om prøvetaking av industriråstoff og seddelskriving ved landing – Forslag til forbedringer.

Stamatopoulos, C. 2002. Sample-based fishery surveys: a technical handbook. FAO Fisheries Technical Paper 425, 132 s.

Stamatopoulos, C. 2004. Safety in sampling – methodological notes. FAO Fisheries Technical Paper 454, 91 s.

8 Forslag til forskrift

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing

Fastsatt av Fiskeridirektoratet xx. xx 2018 med hjemmel i forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttseddel § 12.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å sikre en bærekraftig forvaltning av de viltlevende marine ressursene gjennom å tilrettelegge for en effektiv og god kontroll med ressursuttaket, samt gi et godt grunnlag for statistikk og forskning ved å fastsette krav til utstyr og bruken av dette for fastsettelse av fangstsammensetningen i industrilandinger.

Kravene skal bidra til å fremskaffe prøver som representerer det landede kvantum med hensyn til arts- og størrelsessammensetning.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for mottaksanlegg i Norge som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster.

§ 3. Definisjoner

Med *landing* menes i denne forskriften alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy til mottaksanlegg som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster.

Med *industrifangster* menes fangster som ikke skal anvendes til konsum.

Med *prøvetrekker* menes den tekniske innretningen som tar prøven ut av fiskestrømmen.

Med *prøvetaking* menes at det gjennomføres en mekanisk operasjon der prøvetrekkeren tar prøve ut av en fiskestrøm ved landing av fangsten.

Med *prøvetrekkersystem* menes det samlede utstyret som benyttes etter avsiling av fisken og frem til lagring av prøvene etter at disse er tatt.

§ 4. Prøvetakingsplikt og ansvar

Det skal tas fortløpende prøver av alle industrifangster som landes. Den som mottar industrifangsten står ansvarlig for å gjennomføre prøvetakingen.

Mottaker skal gi den som lander uhindret og umiddelbar adgang til alle deler av prøvetakingsprosessen, samt mulighet til å delta i bearbeiding av prøvene.

§ 5. Utsortering av stor fisk

Mottaker må ha en et system for utsortering av fisk større enn 45 cm før prøvetrekkersystemet. Fisken skal sorteres på art og størrelse og veies separat.

§ 6. Krav til prøvetrekkerens utforming, plassering og funksjon

Mottaksanlegg som tar imot industrifangster skal ha prøvetrekker egnet til fastsettelse av fangstens arts- og størrelsessammensetningen ved landing.

Prøvetrekkeren skal utformes som følger:

- a) Prøvetrekkeren skal være sylindrisk formet med en diameter på minimum 27,5 cm.
- b) Prøvetrekkerskuffen har et minste volum på ca. 20 liter med en lengde på 35 cm og bredde på 20 cm.
- c) Arealet på åpningen av prøvetrekkerskuffen skal være minimum 945 cm² (0,0945 m²).
- d) Prøvetrekkerskuffen skal ved tømning trekkes tilbake fra fiskestrømmen (fallstrømmen) og deretter rotere 180 grader.

Prøvetrekkeren skal plasseres som følger:

- a) Prøvetrekkeren skal plasseres i fallsjakten, sentrert i forhold til bredden på silebåndet før veiing.
- b) Prøvetrekkeren skal plasseres under silebåndet med en avstand fra silebåndets øvre kant, til toppen av prøvetrekkeren på mellom 155 cm og 165 cm.
- c) Prøvetrekkeren skal plasseres i lengderetningen av silebåndet.

Prøvetrekkeren skal fungere som følger:

- a) Ved uttak av prøver skal hele prøvetrekkerskuffen ut i fiskestrømmen.
- b) Den enkelte prøve tas med bruk av prøvetrekkerskuffen i en jevn bevegelse ut i fiskestrømmen og tilbake for tømning.

- c) Når prøvetrekkeren tømmes ved rotasjon skal hele prøven inkludert væske uten hinder ledes til oppsamlingsbeholder.

§ 7. Krav til prøvetrekkersystemet

Mottaksanlegg som tar imot industrifangster skal ha et prøvetrekkersystem som består av fallsjakt, sentreringsskrue, prøvetrekker med styrings- og dataenhet og en oppsamlingsbeholder for prøver. Fiskeridirektoratet avgjør spørsmål om prøvetrekkersystemets egnethet.

Fallsjakt skal være konstruert slik at hele fiskestrømmen fra avsilingsbåndet samles og føres inn mot midten av avsilingsbåndet ved hjelp av en sentreringsskrue. Sentreringsskruens lengde skal dekke hele avsilingsbåndets bredde. Sentreringsskruens diameter skal være mellom 60 og 65 cm. Sentreringsskruen skal plasseres i fallsjakten med en avstand fra senter av skruens aksling til avsilingsbåndets øverste kant på mellom 95 og 105 cm. Sentreringsskruen skal samle og føre hele fiskestrømmen ned i en sjakt under sentreringsskruen som har en åpen kvadratisk flate med sidelengder mellom 60 og 63 cm. Prøvetrekkeren skal være plassert i senter av sjakten under sentreringsskruen, med en avstand mellom prøvetrekkerens øvre kant og silebåndets øvre kant mellom 155 og 165 cm.

Prøvetrekkeren skal være tilkoblet og styres av en dataenhet. Styrings- og dataenheten programmeres før landing starter for antall prøver og når prøvene tas. Styrings- og dataenheten skal lagre informasjon om når prøvene blir tatt. Styrings- og dataenheten skal konstrueres og sikres på en slik måte at styringsparametere og funksjoner som kan påvirke prøvetakningen, ikke kan endres.

Oppsamlingsbeholderen må være konstruert slik at hele prøven inklusiv væske, samles opp og gjøres tilgjengelig for bearbeiding. Oppsamlingsbeholderens størrelse skal være tilpasset kravet til fortløpende behandling av prøvene, prøvenes størrelse og antall prøver og prøvetakingsfrekvens.

§ 8. Prøvens størrelse, antall prøver og prøvetakingsfrekvens

Prøvetrekkeren skal ta prøver fra hele landingen.

Prøvenes størrelse og antall prøver fra hver landing skal fastsettes ut fra en angitt og beskrevet beregningsformel. Beregningen skal gjøres med utgangspunkt i fartøyets melding om havneanløp og opplysningene om kvantumet som skal landes.

Prøvetakingen skal baseres på tilfeldige prøver. Det skal ikke være mulig å forutsi når prøvene blir tatt. Den tilfeldige prøvetakingsfrekvensen skal legges inn i dataprogrammet som styrer prøvetrekkeren.

§ 9. Bearbeiding av prøver for arts- og størrelsessammensetning

Det skal legges til rette for at de som gjennomfører prøvetakingen har tilfredsstillende arbeidsrom og arbeidsforhold for kvalitativ god sortering og veiing av prøvematerialet.

Prøvene som tas skal bringes til arbeidsrommet på en slik måte at ingen deler av prøvene går tapt underveis.

Prøvene skal sorteres på art og størrelse og deretter veies. Prøvene skal veies på en egnet vekt. Fiskeridirektoratet avgjør spørsmål om vektens egnethet. Vekten skal også til enhver tid være i henhold til regler gitt i eller i medhold av lov 26. januar 2007 nr. 4 om måleenheter, måling og normaltids.

Prøvene skal bearbeides, og resultatet anvendes på hele landingen før utfylling av landings-/sluttseddelen.

§ 10. Oppbevaringsplikt av prøvekvantumet

Prøvekvantumet skal oppbevares og være tilgjengelig for kontrollmyndighetene frem til landings-/sluttseddelen er fylt ut og undertegnet.

§ 11. Opplysninger om landingen

Arts- og størrelsessammensetningen basert på prøvetakingen fylles ut på landings-/sluttseddelen.

Dersom deler av fangsten er uidentifiserbar, så skal kvantumet av dette oppgis på landings-/sluttseddelen som hovedfangst.

§ 12. Innsending av prøvetakingsresultatet

Prøvetakingsresultatet fra landingen skal sendes elektronisk til salgslaget sammen med landings-/sluttseddelen.

§ 13. Omkostninger

Omkostninger i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr som nevnt i denne forskrift skal dekkes av mottaker.

§ 14. Dispensasjonsadgang

Fiskeridirektoratets regioner kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 15 Straff, inndragning, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskrift straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 62 og § 64. Inndragning kan skje i henhold til havressurslova § 65.

Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr kan ilegges i henhold til havressurslova §§ 58 og 59.

§ 16. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. xx 2018.